

b. jeżdżący - internowanego - więźnia - "lagiernika" - zesłańca nr. 5.3.

1. Dane osobiste: Leon Ludwik Degler 1898 Kierownik fabryki zapatek w Beoniu pod Warszawą.

2. Data i okoliczności aresztowania: 22 marzec 1940 rok Pińsk Aresztowany przez N. K. W. D. w hoey podczas czasowego pobytu w Pińsku

3. Nazwa obozu (więzienia, miejsca przymusowych robót): Archangielsk, Czerwień, Mińsk, Archangielsk. Roboty przymusowe Archangielsk, Kielkie Obłase, podłocac Dzwina miejscowości Koni, Egiptie

4. Opis obozu, więzienia (teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena): Pińsk: przy ul. Berezkiej - najlepsza warunkami. Czerwień - 60 km. pod Mińskiem w Rosji dawniejszy klasztor "Jegumieński" - małe cele zakonników, jednocelobowe - nas pakowali po 15-17. Mińsk - przerażające warunki (8x8) = 64m² 142 więźniów - brak powietrza, wazy, plunkowy Archangielsk - "Berezniak" - hołota, bezpiżornia "wielki polski"

5. Skład jeżdżących, wieńców, wieźniów: 90% inteligencja polska, 5% żydzi, 5% białorusini. pryncypalnie przestępcy, kategoria przestępców, postać umysłowa i moralna, 5% "stawa" - co najmniej onczemni element "Stan moralny i duchowy - wytrwałość i wiara w niepodległość. Katolicyzm - modlitwy - to ostoja ducha i polskości.

6. Życie w obozie, więzieniu (przebieg przeciętnego dnia, warunki pracy, normy, wynagrodzenie, wyżywienie, ubranie, życie koleżeńskie i kulturalne): w więzieniach "Kryżona czołowa" 10-15 min. w wyskokach. Okna nazwane "ostoiście" z małą widocznością. Skrawka nieba. 70 obozów pracy kompletne niewolnictwo. Praca 10-12 god. wyżywienie 1-sy i 2-gi lub 3-gi Kłopot w zależności od wydajności pracy. Ubranie - Echeman.

7. Stosunek władz N.K.W.D. do Polaków (sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce): Stosunek władz N.K.W.D. do Polaków byłem bity. Kolidy, obłudy, podstępny. Za nie Propaganda Komunist. na Kaldyn Kraku. Polska ma być Komunistyczna.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność (wymienić nazwiska zmarłych): Absolutny brak lekarstw. Śmiertelność w tym roku ok. 4% w drugim roku ok. 15%. Lewandowski (margu), Mirmoego (margu). więcej niż państwo narosk

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodziną: żadna

10. Kiedy został(a) zwolniony(a) i w jaki sposób dostał(a) się do Armii: 24-XII-41 roku w Rygiu B.N. Enkawderota Bereznikowski Oddzielenia Archangielskiej Obłasti walwajcy imie w łabie 15 kolegów mających być szdronymi przez Trybunał wojenny za "opozam zobawne. Zagowoga" i nazwiska kolegów: Radeimk Ambros Kpt. Filemonowicz, por. Sliwiński, ppow. Majaniski mjr. Ryzel, Terlecki, Trjzno Pilaciński i inni. Był do przesady upiemy i gresozny - wygibnt do nas październik

O wojdnych celach walki i bratwotwe
narodow polskiego i rozryknego. [Byli
my wsey zaopatreni w sygnos na 10-
dni oraz 15 rubli djety dzenny na dalm
10 dni i 175 rubli na bilet kolejowy

Kotlas - Buzutuk.

7483

Enkawudersta ubolewat nad tem [ze we
ke potworne dzwona jest zamawiana
ze miedny 350 klm. drogi odbyci pre-
sz w tak ciszkach warunkach atmosferyczny

Byli my zdumieni. Taka sytuacja, ta-
ka sprzymos. Poniewaz byli my powtor-
nie arrestowani jako podejrzani o organ-
zowanie zamachu Stana - porzylimy ok-
ropuz zhenne na sledstwach drugiego arres-
tu. Ci sami enkawuderici, gnozycy
nam rewolucjami i rozstraszem jako
wrogom narodu i rewolucji proletariac-
kiej Stali sy przyjacielami

Ciszka byla droga manny, ale odeys-
kany wolnoic i mysl woensu miedaru
Edwinzkiego zamost Fachmanow wigzanych
odrodzity nas duchowi fizyczne. 7°
Sniezack: mroczak masenowalimny 18 dni.

Dalej kolej: Kotlas - Kirow - Swierdlowok
- Czelabinsk - Orenburg - Buzutuk.

Od dnia 28-go stycznia jestem odro-
deonym Edwinem polskim

Dezler par.

14/1-43.